

Ese de trei ori în săptămâna: Mercuri - a, Vineri - si Domineca, cand o edică întreagă, sănd numai diumetate, adică după momentul impreguriarilor.

Prețul de prenămeritare:

pentru Austria:	7 fl. v. a.
diuometate de an	4 " "
patru " "	2 " "
pentru Romania și Strainetate:	15 fl. v. a.
diuometate de an	8 " "
patru " "	4 " "

Vienna 23 iuliu/4 august.

Cele două cestiuni: tratatul de pace și organizarea internă a monarhiei sunt și acum la ordinea dilei, amendoué în stadiu nou, dar forța să se fie apropiat încă deslegarea definitivă.

Atingem mai în prima de tratatul de pace și, în legatura cu acesta, despre situația esternă. Condițiile ce le face Prussia, pentru Austria nu sunt, căci nu potura fi, atât de nefavoritării ca și pentru cele lalte poteri mai mici nemțesci, dintr-o cari unele, precum: Anovera, Hessen, Hessen-Darmstadt, Nassau și orașul Francfurt par anumite a multămă poftă de anexare a Prusiei. Domitorii alungati vor congres european, într-acăsta și springesce Rnssia, dar e indoiela că ore mai intrepune-se va Franția pentru acăsta ideea?

Italia a legat cu Austria armisticiul de patru săptămâne începând de la 2 august, va să dica se va fini de odată cu armisticiul legat cu Prussia. Basea inviorei cu Italia e un uti possidetis militare. În restempul acesta se speră legarea pacii, cu atâtă mai vertos că cesiunea Venetiei se va face fora de condițiuni — precum afirma diariul oficial italiano, negociațiile se vor estinde numai a supra-cestiunilor de fructarie. —

La organizarea internă a monarhiei, partitele vechie: centralismul, dualismul și federalismul, fie-care se luptă pentru rolul prim și influența cat mai mare.

Scim că pana acum'a numai programul centralismului avuse validitate în prasse. El nisuiă la preponderanța pentru elementul nemțesc din monarhie. Conceptul lui înse despre constituționalism l-a vediuram adese condamnat si de nemți, și astăzi chiar acest popor nu permite a fi identificat cu sistem'a numita, de'n contra se provocea la autonomistii din Stiria, Austria sup. și Tirol cari toti sunt nemți și au contribuit a inimormentă centralizarea pentru totdeun'a. Deci potem presupune că mai ales acum'a, cand Austria nu e legată atât de strins de Germania, acăsta sistema are putina prevedere.

În cat pentru dualism, programul acestuia l-a cunoscut deplin din cele petrecute în dietă Ungariei, și desclinit din parerea subcomitetului comisiunii emise de dieta în cestiunea afacerilor comune, ce o publicaram și noi întrăga. Prospectele pentru acăsta sistema le aflăm în rescriptele regesci trimise alta dată dietei de Pesta.

In fine federalismul. Aceasta alta dată voia reconstituire Austria pre basele naționalitatilor ce o compun, era acum'a și-a cam modificat programul, tintind și el la individualitatea istorice. Astfel acesti omeni vor: o grupă ungură de tieri, altă nemțescă, ună galiciană era cea lală boemică. Inca nu s-au unit în pareri că ore să de la Croație loc separat, său să se trăca sub numele unguresc. Reprezentanța imperială se va ocupa de cestiunile numite în diplom'a de optobre, era respective diete se vor îngriji înse-

le de bugetul tierei, justiției, administrației, cultului, investimentului s. a.

Privind totă trei sistemele, vedem centralismul reprezentat de nemți, — dualismul de magiari per excellentiam apoi de cativa nemți și slavi, — era federalismul și sprințit de popoarele slave și cati-va putini nemți.

În cat pentru noi România, populația de trei milioane care n'are eleminte omogene în monarhie, neci o sistemă nu ne luă încă în considerație deschisă. Centralismul ne duce — o scim unde, din trecut. Dualismul în formă ce e concepută pana acum'a în crerii barbatilor de stat, semenea a centralism de Pesta. Federalismul încă nu s'a pronunciat destul de chiar. —

Scirile din România nu sunt rele, bune nu le potem numi necondiționat, pentru că lipsesc încă faptele, și e numai speranță — dar interneiata — că Pórt'a va recunoaște pre Domitoriu și-i pună condițiuni ce nu le-ar potă primi.

De ceea ce ne temeam, de incetarea alianței partitelor, ni o splica „Rom.” că nu mai sunt partite, căci pre acestea le formaseră cestiunea libertăților publice, individuali, de privilegie, rurala s. a. cari astăzi sunt pestrecute. Asemenea, afirma, că ministerul actual e avem să-l considerăm de continuarea celui trecut, compus tot din barbatii cari crează situația actuală. — Acceptarea de către-va săptămâne ne va convinge și mai bine că continuă-si vor afacerile cursul de pana acum'a?

Judecand situația României cu privire la constelația generală în Europa, ea va trebui să se ferice de nou că-i-a fost cu potintia a ajunge unde e astăzi, având constituție, și o dinastie ereditaria.

Dacă România n'ar fi întreprins acăsta mai nainte, acum'a ar avea să luptă cu pedește mai multe. De cand Prussia are prevederea a deveni un stat nemțesc și mai potință, organele rusești neincedat au orientul înaintea ochilor, și nu ni se pare exagerată presupunerea cumăna Russia misca și va miscă totă poterile ca influență ce a perdut'o în Germania prin eventual'a anexare la Prussia a provinciilor posediute de comunitatea rusească, — să poată răscăcigă în orient. La influență cat de mare în orient, a nisuit Russia și mai nante, dar acum'a i-a venit chiar ocazia — și foră de vă'o ei — ca atenția dedicată Germaniei să o adauge celeia de'n orient.

Nesmintit că România se opuneau tendințelor rusești întră totă circumstanță, dar remane pură adevăr că încordarea mai slabă, e mai leșne de devins. Organismul actual al statului român e mai capace a respinge ver ce curse ce sărănește naționalitatei, său nedependință lui.

Alta putere europeană care va examina orientul, va fi Austria. Inca nu scim care sistemă va învinge în lanțul monarhiei, dualismul său federalismul, destul că amendouă voiesc să duce în orient spre a cercă influență perdută în

Germania, ma voiesc acăstă chiar și centralismul vechi, cu putina exceptiune, deșă n'are prevedere a se mai urca la putere.

Tendințele dualismului în orient nu sunt cunoscute, și dacă n'am avă alte dovezi în astă privință, avem a mana diplomele inaugurați, într'adever mai vechie de cat dualismul, dar recunoscute de acesta, considerate de moscenire. Nu e pomenita a colo și România, dar se dau, precum scim, multe splicații.

Federalismul n'a spus'o prin acte, avem înse declarările și parerile diaristice ale acăstei partite de la lupta de Königgrätz în cōcē. Acăsta partita, în toam'a ca alta data nemții, pretinde că Dunarea e slavonă.

Să presupunem decă Austria se va interesa de orient mai mult de cat pana acum'a. În România ea va găsi un stat consolidat pre nisice base de cat cari mai bune nimenei i poate imbiă. Deci ce va trebui să facă? tractate comerciale, postali, de naegătire, și alte legături amicabile, rechiamate de interesele ambelor tările. Din acest punct de vedere trebuie să dorim ca Austria să studieze orientul.

Cu total alta e cestiunea despre politică ce va observă Austria în provinciile imperiului turcesc, unde barbatii călători mai multe partite din Austria cred că îndreptățita la atragerea popoarelor de acolo, mai vertos în casul de explozii a cestiunei orientului.

Să în astă privință Austria va trebui să-si modifice politică de pana acum'a, și în loc de a vota pură cu Turcia, să vôte cand și cand și cu popoarele de acolo, numai asiile va fi cu potintia a castiga simpatia la acestea. Votarea cu Turci'a n'aduse încă neci un folos.

Protocolul

săptămâni 23. carea s'a tenuat din partea insotirii ablegătilor dietali romani în Pest'a în 25.

Iuniu 1866 la 4 ore după amidi.

Președinte: Antoniu Mocioni.

Notar: Iosif Hodosiu.

Membri: Demetru Ionescu, Ales Romanu, Emanuil Gozdu, Ales. Mocioni, Alois Vladu, Ios. Hodosiu, Sig. Popoviciu, Ger. Véghsö, Andr. Medanu, Flor. Varga, Sig. Borlea, Petru Miháli, Geor. Ioanoviciu, Geor. Ivacicoviciu, Vic. Babesiu, Sig. Popu, Ion. Popoviciu Deseanu și I. Fauru. —

101. Protocolul săptămâni 23. Iuniu a. c. cîndu-se, cu putine intregiri și stămaturi neesentiale

s'a autenticat.

102. Ios. Hodosiu conform conchusului din săptămâni precedenta substerne listă convocătoare ce e provoată cu vis'a tuturor membrilor insotirii, afară de alui Georgiu Mocioni care de presint nu se află în Pest'a; totodată aduce la cunoștință insotirii cumăna amersurat tot acelui conchus, nainte de începerea săptămâni de adi comembrii Antoniu Mocioni, Ales. Mocioni și Vine. Babesiu au subscriz proiectul de lege, și că Andrei Mocioni, la cercetări cu scop de a subscrive proiectul dar densul fiind ocupat cu invitarea membrilor la săptămâni de adi, n'a fost la casa, și casnicii lui n'au scut unde se află proiectul spre a-l predă pentru subscrivere.

Raportarea acăsta se ie la cuno-

Prenumeratul se face la toti dd. corespondenți ai nostri, și d'adreptul la Redacție Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin; unde sunt să se adresa și corespondențele, ce privesc Redacție, administrarea său speditură; către vor fi nefrancate, nu se vor primi, era bătă anumite nu se vor publica.

Pentru anunțe și alte comunicări de interes privat — se respunde căte 7 cr. de hâja, repetările se fac cu prețul scădit. Prețul timbralui căte 30 cr. pentru una dată, se antecipa. Speditură: Mariashilf, Windmühl-gasse Nr. 29, unde se primește inserțiuni.

scintia, și lista convocătoare se incluse în origine la protocolet sub H.

Sig. Popoviciu cu provocare la acel concurs a insotirei, de după carele totă protocolul au să se publică afară dacă insotirea apără dechipă nepublicarea vre-unui, face acea propunere, ca protocoalele de Vineri și Sambăta să se publicate, și astă doresc ca nepublicarea a posteriori să se enunțe pentru acele protocoole. —

Hodosiu dice că amersurat conchusul din 23. Iuniu a. c. la ordinea dilei e completarea proiectului prin subserirea membrilor, și ar dorî ca să ne tienem strins de acăsta ordine și să nu desbatem niente de superarea aceleia alt obiect. —

Fauru tiene că prin dechipăarea celor ne-subscrise acăsta întrebare e superată, și acăsta cu atâtă mai tare cu cat dechipăarea e chiară și s'a motivat din destul.

Deseanu nu afă că ar fi dechipărat cinea cumăna subserie, ci acela dechipării s'a facut la întrebarea că să se subscrive ore proiectul de toti membrii, său nu? acum înse dină ce prin majoritatea s'a decis cumă toti membrii au să-l subscrive, cei ce nu s'a supus acestui conchus au să dechipăre acăsta și să-si de motivele lor.

Romanu dice cumăna în săptămâni din 22. Iuniu a. c. acela cari s'a retinut de la votarea conchusului prin care se ordine subserirea de toti membrii, totodată și au insinuat votul lor separat, ce în cat voiesc le sta liber și acum a-l face, înse aceea se reduce numai la acel conchus și nu la însă-si subserirea despre care acum'a au să se dechipăre. Nainte de a-si dă parerea sa în privință acăsta înse adă ilipsă, a anintă acea impreguriare, cumă pă un conchus anterior comembriul Sig. Papu s'a insarcinat a aduce diariul Concordia, în care s'a publicat protocoalele săptămâni constituite a insotirei, ca din acele să se constateze în ce sătă solidaritatea la care s'a supus membrii acele corporații, — acăstă pana acum încă nu s'a intemplat, deci fiind Concordia acă, indată notariul insotirei să cetește conchusele insotirei.

In urmăre acăstă notariul Maniu cetește conchusul Nr. 1 și 4 în cari sunt contineute deținătorile membrilor, după cetire Romanu continuând, dechipărat că în inteleșul acestor conchuse membrii s'a legatuit la acțiunea solidară supunându-se minorității majorității, și având deținătorii a sustinut cu votul conchusele majorității, prin urmare, minorităția e totodată în detinatoră a sprijinii cu subserirea acel operat la a caruia, infinitare au conlucrat și care reprezinta voința majorității, căci altăcum nici se poate spăla solidaritatea, fiind că daca i-ar fi iertat minorității a se subtrage de la subserire, atunci ar încrește solidaritatea.

El în săptămâni de Sambăta vediend cumă unii din membri voiesc să se subtrage de la subserire, ca să încungișeori ori ce inconvenient a facut cunoștință motiune, înse de 6-7 acea nu s'a primit, ci majoritatea a decis subserirea prin toti membrii, acum aceia cari voiesc să se subtrage, au deținătorii a dechipărat acăstă si-a-si dă motivele din cari nu subscriv, și provocea dăra, ca să se dechipăre si să-si motive subtragere.

Fauru respunde cumăna e adeverat că la constituire s'a legatuit toti membrii la solidaritate, înse el și cei de o opinie cu el, a-priat a desemnat marginile între cari ca minoritate să supune majorității; și în specie a dechipărat espres, fară ca cineva să fie grăbit în contra, cumă ca minoritate se va supune majorității pana acolo, pana unde nu va fi silit în contra convingerii sale a pledă său a subserie votul majorității, — adeverat că în protocolul de constituire acăstă nu se află, înse el se provocea la toti cei ce au fost atunci prezintă, că ore n'au dechipărat espresă cumă nu se tiene indatorat a subserie un conchus adus de majoritate în contra convingerii sale, și că la acăstă nimenea

nă dis ceva în contra, deci el a avut tot dreptul a presupune că declararea lui e prima de toti, si numai astă intre marginile acestea să o dñește intru acceptarea solidarității, — fiind că înse insotirea prin conclusul cu care ordina a se subscrive proiectul de toti membrii, trece aceste margini, aducend un conclus la ce nu e competența, ce si cu ocaziunea aducerei aceluia conclus a declarat, asiadara el, că provocare la această declarare, tiene acel *condus* pentru sine de nevalid, și nu se simte indetorat a-l subscrive, fiind că solidaritatea numai intre marginile de el desemnate e obligatorie pentru dñeșt.

Deseanu face aceea observare cumca declaratiunile ce se fac la un obiect, nu au valoare decisiva, această a compete numai înse-si decisiunii aduse, protocolul sienintiei constituitoră e autenticat, autenticarea să indeplinit in prezentă lui Fauru, fară ca densul să fie cerut întragirea său coregerea, deci nu poate pentru membrii insocirei să stee altă de cat ce cuprinde protocolul, fiind că în acelă declararea amintita de Fauru nu s'a introdus, nici poate a se reflectă la acea.

Pana aci s'a facut declararii in contra propunerei cu privire la subscrive, dar fiind acum adus conclusul, au a se face exprese acele declararii, că cine si din ce cause nu voiesc a subscrive proiectul?

Papu dice cumca sub desbaterea proiectului a declarat că în multe nu e contieles cu acelă, înse să supus majoritatei, si fiind ca minoritatea să voteze pentru oconclusul majoritatii, de acea l'a subscris, desă ar fi voit ca insotirea să primăcesc cunoșteaua propunere a lui Romanu, care era fără salutare, de ora ce se incunjura ori ce sila morale, dar decidiend majoritatea altceva, afă a fi ori care membru indetorat la implinirea aceleia, si de acea propune ca ceia cari pana acum inca n'au subscris proiectul, să-l subscrive, declarand la protocol că această o fae numai pentru că astă a decis majoritatea; dar demisi nu sunt contieles cu acel proiect, totodata i face atentii cumca acest proiect nu e menit a se substerne dietei, fiind că pria un decis s'a ordinat a se incercă o contielegere, cu ablegatii serbi, si cu densii d'inpreuna a conveni asupra unui proiect ce are a se substerne la dieta: a-eestă el cu atat' a mai tare doresce, cu cat unele despuseiuni ce se află in proiectul serbilor, cum e denumirea de comiti supremi d'in majoritatea naționale, si a individilor naționali la militie, lipsesc d'in proiectul nostru. —

El subscriverea o tiene de votare si de un ce prin care se dovedesc numai că e un fapt a majoritatii, careia minoritatea să supusă pre langa totă acestea înse e aplecat a dispensea pre acel membru de la subscrive, daca densii vor motivă subtragerea cu acea cumca voiesc a mai luă proiectul sub revisiune; in fine rōga insotirea ca ori se subscrive proiectul de toti ori nu, să remanem si să ne despartim ca frati.

Ioanoviciu n'a fost pregatit a mai reprezenta motivele de subtragere de la subscrive, căci le-a enumerat odata, era cand s'a pus întrebarea la vot a voit d'in nou pre scurt să-si motiveze abstinența de la votare, înse i s'a observat că le-a spus odata si că votul nu se poate motiva, — dar fiind că se cere a-si enumera d'in nou acele motive, se supune cererii si va spune de ce nu poate subscrive. Nainte de a indeplini această astă de lipsa a declară, cumca de să a esit Vineri d'in siedintă, el prin această n'a voit se să totodata si d'in insocire, precum s'a dis in protocolul de Sambata, ba chiar si la acea siedintă n'a luat parte numai pentru că n'a sciat că se va tine atunci siedintă, densul nici atunci nici acum n'are intenție a parerii insotirea dar nici recunoscă cuiva drept de eschidere. Proiectul nu-l poate subscrive pentru că principiile capitali d'in acelă sunt diametral opuse celor ale sale, si el tiene că prin subscrive si totodata indetorat publice si in cercuri private cu provocare la subscrive sa a apărat tot ce contiene acel proiect. Adeverat că solidaritatea pretinde ca minoritatea să se supuna majoritatii, dar de acel nu urmează ca minoritatea tot deună si in totă să se supuna majoritatii, căci abstragend de la acea cumca si majoritatea poate să smintescă, dar minoritatea e in drept in unele impregiurări a cere si pre-tinde ca majoritatea să-i ierte salvarea convingerii sale, căci decisiunea insotirei, prin care se regulizează detorintele membrilor, ar trebui expuse să contine totă detorintele lor, înse in acea nu se contine detorintă de subscrive, ci numai o splicare a solidaritatii, care dupa acea decisiune nu constă in altă de cat in votare pentru conclusul majoritatii, fiind absolvata

minoritatea de la pledare nu numai, ci prin rezervă care cu ocaziunea acea s'a facut asecundandu-se si despre acea, cumca in unele casuri speciali si se va iertă ase abținere chiar si de la vot, sub aceste condiții a intrat el in insocire, si după cum si-implinesc el totă detorintele preluate accepta ca si majoritatea să nu se arate omnipotenta, ci liberal respectand convingerile de-caruia, cu atat' mai vertos înse in casul prezintă cere această respectare, eu cat subscrivea ce se pretinde nu e detorintia numai de forma, ci fără esențiala, prin urmare nu se poate dice că desi nu e contineuta in decisiune, totusi se precepe de sine.

Cand s'a constituit insocirea Faur a amintit detorintă de subscrive declarand că la acea nu se poate supune fara ca să-i fie contradișine, ba apriat s'a spus că d'in conivintia se va manu minoritatea si de la votare, de acea vediend vorbitorul că prin această i este dat un remediu de a-si salvă convingerea, a intrat in insotire, deci apelăza d'in nou la liberalitatea majoritatii si cerc a fi absolvat de la subscrive.

Fauru respunde lui Deseanu, că e adeverat cumca acea deobligă ce e in decisiune, dar precum a desfășurat si Ioanoviciu, la constituirea a facut pomenire si de această, si de ora ce atunci, cand s'a încheiat pactul, el si-a spus conditiunile sub cari voiesc a-l încheia, si acelea fara contradicere s'a primit, asiadar acum a celea trebuie respectate.

Vineri nu a esit nimenea d'in siedintă d'in scop de a se lasă de insotire, ci numai in urmă a spectatorilor co s'a facut, adi inca n'au in cuget a se lasă de insotire, si crede că această nu zace nici in intenția majoritatii, la ce si alteori n'ar fi indreptat, ci voiesc numai ca detorintele să nu li se mai latiescă, ci se remana coala de la constituire, si la cari de a dreptul s'a supus. —

Borlea dice că a fost in totă siedintă, dar nu-si aduce a minte ca Fauru să fie declarat că subscrivea nu se intielege in solidaritate, si că la această nu i s'a facut nici o obiectivitate, înse concede că a potut să deosebească astă Fauru, dar să si acea cumca in protocol nu e nici o pomenire de o astfelui de declarare, desă Fauru a fost la autenticare de fatia si astă el se tiene numai de acea ce să in decisiune, si fiind d'in nou decis a se subscrive proiectul de toti membrii, pretinde subscriverea.

Fauru i reflectă cumca chiar Babesiu a fost acelă carele la observarea lui a dis, cumca subscriverea nu se pretinde nici chiar de la membrii majoritatii, căci e destul de că numai unul va subscrive, era cei lati au a apărat si votă. —

Mihályi vodo supunerea minoritatii de dreptă, înse nu e intieles cu Pap, că acest proiect nu vine la dieta, fiind că in tot casul ce subscrive odata voiesc să fie spresiunea convingerii sale; daca privesc si preceugeta intielesul decisului 4. apoi in intielesul accluia e fie carele indetorat in dieta si comisiuni a votă pentru decisul majoritatii, dar de la aperare si absolvare, fiind că in se el subscrive o tiene o gala cu aperarea, si nefind intieles cu mai multe puncte d'in proiect, la a caruia desbatere nici a potut luă parte, de acea nici-l poate subscrive, ba si-denește subscrive si pentru acea, căci-l vede de impractică si ar dorit să cada proiectul.

Gozsdu nu e in stare in momentul de acum a se declară că subscriveva proiectul, să nu, fiind că la desbatere n'a fost de fatia, si pana acum nici l'a vediut, astă dar si-sustiene dreptul a se declară in privința această, după ce-l va cetei si studiat.

La constituirea n'a fost de fatia, dar in Februarie cand a intrat in insocire, a cedit proiectele si a vediut că minoritatea e supusa majoritatii excepto cele politice, înse si in cele naționale numai intratata ca se nu votăde in contra decisului majoritatii, pana acum n'a audit si n'a sciat că cineva să fie silit a subscrive conclusul majoritatii si de o astfelui de indatorire in decisiunea 4. nici se face pomenire, si daca se ie lucru după cursul natural, apoi atunci cand se face cova contra convingerii sale, nici se poate subscrive fara rezerve, căci poate veni in contradicere cu principiile sale.

Ce dice Ioanoviciu cumca nu e in stare a aperă nici in cercuri private, o intielege, căci nu suntem advocati ci legislatori, prin urmare nu ni este iertă nici cand si sub nici o imprejurare a veni in contradicere cu principiile si convingerile noastre. —

Convocarea l'a vămat, căci in acea se dice cumca acelă care nu va veni la siedintă de adi său nu va subscrive proiectul, se consideră de *eschis* in insotire, la această inse n'are nime drept, era de s'ar face, apoi să poată nasce un scandal public prin acea, că cei eschisi se pot coaduna, si consotii in alta corporație; dar el nu recunoscă nimicul dreptul a eschide pre cineva, pana ce acelă voiesc să fie membru, si astă ori subscrive, ori nu, ramane totusi membru, fiind că in tot casul e legat a nu lucra si votă contra a celui conclus a majoritatii, având cel mult dreptul a se abstine de la vot.

La cele ce dice Fauru respunde — quod non est in charta, non est in mundo, si astă nici i dă vre-o valoare acelei declarari. —

(Va urmă.)

Formarea „legiunei ungurești.”

Cu referinta la cele publicate in nr. tr. estragam d'in „All. Z.” si „Pr.” urmatorele cu datul Neisse 27 iuliu: „O descriere scurta a celor petrecute in cortelul unguresc langa fortării Neisse, (la fruntarii austriaci a Silesiei prusesc) nu poate fi neinteresanta. Se scie cumca Ludovic Kossuth si in resbelul italian si la incepul acestui resbel pruso-austriac, atat prin aginti cat si prin prochiamatiuni s'a nisuit cu energie nestananta a influintă a supră regimintelor unguresc si ajungerea popului seu, s'a dovedit că inca nainte de lupta de la Königgrätz erau ostasi unguresc cari in pusunarie aveau prochiamatiuni de ale lui Kossuth.

Totii ungurii prinsi cari mai nainte se trimiteau catre diferite fortăretie, in fine fura transportati catre Glogau, Kosel, si mai ales catre Neisse, de ora ec Antoniu Vetter fostul general in armata revoluționaria ungurescă medilociște de la regele Prussia invocarea de a pot forma o legiune ungurescă de voluntari d'intre cei prinsi in resbel, ca apoi această legiune, inarmata de catre Prussia, să facă erumpere in Ungaria, unde portand stegul naționale unguresc, sub conducerea lui Klapka si alui Vetter, să sprinăcească armata prusescă si să „elibere” Ungaria.

Oficiiile legiunei ungurescă d'in Italia, eci mai multi decorati cu mai multe medalie italiene, alergara catre Neisse, se supusera organizatiunei legiunei cei nouă ungurescă, careia se dede mai multi cadeti, corporali si alti suboficiri, fiind că oficiiile princi d'in regimintele ungurescă remasera credinciosi juramentului lor. Cortelul unguresc e afară de fortăreță, numera 360 corturi, era pre un munte e un cort mare pentru statul-major al legiunei ung.

Ungurii d'in acest cortel cu cei impartiți in orasii numera 4500 capete, d'intre acestia pana astazi 2000 se inscrise la legiune. Unele regiminte d. e. regimentul Coronini (acestă, precum scim, se compune mai ales d'in romani apoi serbi si cati-va magari si nemti Red.) mai că nu se inscrisea de fel in legiune. Suferintele prinsorei, imbracamintea slabă si viptul reu sedusera pre multi la intrare in legiune. Dupa ce două batalioane de pedestri si un escadron de usari fura inarmati deplin (acestia cu sabii prusesc si carabine anoverane) si după ce invenia si nouă comanda ungurescă, ieri si-capetara stindare.

A săra ei legiunea d'in cortel intre sunetul dobelor, pre o piata formă patrunghiu, o companie intră in orasii, se opri înaintea otelurilor unde locuiau tabornochii (ginerari) Klapka si Vetter, primira rudele si nisice ladi in cari erau standardele. Dupa mai multe „éljen”, trei șmeni innalți dusera rudele catre piata lor de parata. Multime de șmeni si sute de ostasi prusesci se dusera după ei, a vedé seena nemaivieduta. Mersul fuse repede, original si impunatoriu.

In medilocul patrunghiu se adunara Klapka, betranul general Vetter, Magyarodi cel cu siese medalie pre pept, contele Csáky, contele Bethlen, oficiiri: Csetz, Fehérváry, Szabol, ajutantele lui Klapka si altii. Sosind generalul, primii trei „éljen” scomotose, si la un sunet deschisit al dobelor presentara armele, era ajutantele lui Klapka desveli stegul rosu-alb-verde, la a caruia privire erupsere de loc „éljen” visorose. Acu ajutantele lui Klapka tieni cuventare revoluționarie, si Klapka vorbi, in fine se adusera vivat si pentru Kossuth, dar armele nu fura presentate.

Or cum să se judece această, ce cu putin mai nainte era imposibilitate politica, totusi ca martor vedicatori trebue să marturisesc că pa-

radă rara, cuventarile lor si solenități facă a supră celor de satia impressiunea ce n' vom uită. La totă intemplarea, fiind că se prevede pacea, sconă intrăga a devenit tragică.

D'in comitatul Torontalului in 1. aug.

Trebuie să incep si eu cu ieremiada, e tanguire gelnica; — si abunasemă daca privi la starea materială si spirituală a romanilor d'in acest comitat, trebuie să ne impresione de rerea cea mai nemarginita, si cu atat' mai multe, căci mai pretotindene observăm si o pasare condamnabilă satia cu interesele noastre materiale si spirituale.

Firesc că nu potem trece cu vederă că lamitatile străordinare ale anilor mai d'in urma, cu cari se scusa cei mai mulți nepăsatori dar aceste nenorociri și dicend au fost generale pentru bița române ca si pentru naționalitățile conlocuitoare, — totusi alte naționalități si românii d'in alte parti au mai de semne de viață, la noi inse domnesec o agonie de moarte.

Să te ferescă Domnul a amblă prin comunitatile române d'in Torontal, căci cu putințe — forte putințe exceptiuni, pretotindene ve vedé miseria, ignoranța si nepăsarea. — În fruntea comunelor române adever că sunt jude si antisti romani (căci altii nu pot fi), dar judele comună roman, fiind om care a rareori si-scie seri numele, ci cei mai mulți numai de ping un „facsimile” de nume propriu, — pe langa necultura sa apoi mai vine si neintendersa pentru cauzele naționale, (ignoti nulla cupido) si prin nescintia sa se mai si falosesc, că si unde ar mai fi in comună vre-unul mai pricoput, nu ar cere svat da la acestă nici pentru mult, căci — vedi bine — domnului jude-i-ar derogă daca s'ar inchină preotului seu altui barbat mai preceput, de aceea apoi preotii nici nu se interesează de cauzele comunei, ér judele cel maretiu devine unelța notariului care de regulă nu e roman, căci ignoranța, nepăsarea si asuprile straine au nascut acea credință desideră pe aici, că domnia romanului numai pana la preotia se estinde, ér mai departe e moscenirea neromanilor. Si intr' adever, nici intr' un comitat locuit de romani nu poate fi mai mare lipsa de intelegerintă română in comitatul Torontalului.

Mai nainte acest comitat locuit de 80,000 romani era in stare buna materială, totusi nu s'a pre distins romanii de aici prin sciinție, căci scolile mai nalte le oorcetănumai cu scop ea „să poată să popă,” precum se dico pe la noi; — apoi daca s'a facut „popă” pare că s'a ingropat pentru tot de una, căci nu i-a mai vedut să facă vre-un sporu prin conosciutele lor, cari la unii erau si sunt destul de frumos, ci si densii ca si ceia lati preotii s'a dat nepăsare. — Nu mai vedea si nu nisi poti vedé ea intr' alte locuri vre-o energie, ambițiune nobila frumosă, ci totă nisuntia si ambiția celor mai multi se estind pana la brâu roșiu si in casuri exceptiunale la protopopiat — se intielege că daca are o sumulă marisoră d'in al cincile element ce-l rămuia betranii: nervus rerum gerendarum. Sperăm inse că precum va prinde radăcine ierarhia româna, pre asi se vor convinge că in venitoriu calitatea dău preferinția.

Cand vedi atati preuti cati sunt pe la noi (de comun cate doi in comunele cele mai mici, ér in cele mai marisoră cate 3, 4, 5 pana la 6, 7.) si nu observedi nici unu sporu trebuie să se intristeze si cel mai nepăsator. — Dieu, e timpul ca să se ingrijescă locurile competente ca să mai imputințeze numerul preotilor si să li imbunătățește medilocile de vîță, ca să avem preotii cari cu tot dreptul să se numește lumină lumei si sareă permanentului.

Dar secolele noastre?! Ori si ce le pot numi, numai secole nu. — Cateva silabisare mecanice cari le invită copilul numai d'in audiu, — apoi recitari d'in catilis fară a le intielege cum se cade, — ceteva sonuri desarmonice, cari se numesc in batjocura „cantari bisericesci”, — mai departe neșari incercări d'in societă, dar neci pomena de a scri tabelă inmultirei, in fine pe unele locuri retacești si prin geografie, cand ti spun că Te marisoră e cetatea cea mai mare pe lume, si daca intrebi de Viena, Paris, Londra apoi ai arăta Camciatca, Șaslau etc.

Binevoitorul cetitoriu va cugetă că aceste sunt nisice esagerari, pe cand dieu e numai o debila trasura d'in tabloul inspaimantatorit

al învățământului din comunele româneschi
d'aici.

Aș mai avea multe de aceste ca să le inscri, înse asta data me opresc aici.

Scoarea despre armistitul de o luna a facut impresiunea plaoută pe aici, căci omeneii obosiți de calamități-le nenumerate ar dorit un timp mai fericitoriu. — Bine ar fi daca s-ar deschide o comunicare regulată cu germania și tierele apusene ca să fie cautate bucatele și să-i putine de aici. — E la usia solvirea contribuției, apoi cale să mai cale detorii și alte lipsă trebuie acoperite, — deci am dorit ca să se urce pretul bucatorilor ca să ne mai usiorăm de grotati.

Verbuvările (înrolările) curg și pe la noi cam cu greul, căci nu au omenei bani ca să contribue pentru recompensarea verbuvantilor, er în casă comunala nici vorba ca să fie vreun ban, pana nu vom avea legă comunale bani incurzi se vor administra Ddieu scie cum, — pe cand ar pot fi bani gața în fiecare comună, înse nu e mirare, căci cine scie cum se fac, socotilele, — sci abunasema asia ca în vremuriile de mai nainte: m'am dus la oras, 100 de fl.; anu venit de la oras, 100 de fl.; sumă face 300 de fl. etc.

Argus.

BUCOVINA.

De'n capul unghiu lui besericiei bucovinene
in 8/20 iuliu 1866.

Ne aducem a minte, că într'un an al dieceniului trecut, în o adunantă consistorială de'n Cernauti se propuse de catre un barbat pră demn și madulariu al senatului consistoriale întrebarea, dupre carea modătate ar trebui să urmeze asiediare parochierilor celor vacante în diecesă, pentru ca acestea să se impărtășească totdeuna după meritele cele adeverate și anume după cele științiale și morale, era nu doar alte priviri. În cursul desbaterilor respective, se facu tot de'r parte acelui barbat propunerea cea mai bună, ca asiediare parochierilor vacante să urmeze pe temeiul unui esamén concursual, la cărce să se prochiamă competitorii. Dara aceasta propunere se reproba mai vertos de'n deuse motive si adcea 1) că esaménul de concurs în scopul asiedirii parochierilor ar fi o datenă a besericiei latine, și 2) că lipsesc bibliotecii parochiale, de cari potindu-se folosi preții noștri, să nu stămnode în studiul chiamării lor după absolvarea cursului teologic. — Motivelor acestora, noi nu intielegem, cum li se potu atribuți tară in contra unei atari propunerii bune. Cel d'antai fu en atat'a caldura primă, cănd ar fi nimerit el o dogma, adcea, căcum ortodosii prin introducerea esaménului de concurs la asiediare parochierilor s'ar fi aplacat totodata și la primirea dogmelor celor teoretice ale besericiei latine. Deci noi în inteleșul acelor dogmatisatori acumă de mult neci nu suntem curat ortodosi, pentru că posturile de profesori la teologia, la gimnasia, la scăla reală și la școalele cele capitale s'au asiediat și se asiedia acumă de mult pe temeiul esaménului de concurs, avendu-se postul respectiv a se impărtasi aceluia candidat, carele în elaboratul seu a dovedit mai multă și mai exactă știință despre obiectul, tinutoriu de acela. — Apoi daca posturile amintite, fară de a se periclită ortodoxia, se pot împărtășii prin esaménul concursual, de ce parochie să se poată împărtășii fară de acesta? Au dōra nu sunt și acestea posturi tot atat de însemnată în beserică nostra, ca și cele latine? dupre cuvintele archiepiscopului Tesalonicului Simeon: „Nemica nu este mică în beserică marelui Ddieu și Mantuitorului nostru Is. Crest.“ Au dōra de la preotul paroc să nu se poată cere, ca el tot mai mult să se indeplinescă în școlă teologică, indeosebi în cuventărătă beserică, în istită pastorală și în modul de judecării și al rezolvării afacerilor celor mestecat-confesiunale? — Intr'adever introducerea esaménului de concurs parochial în diecesă nostra, este nu ce, că se cere cu apasanta de imprejurările tempului prezintă, pentru ca se incetă o data planșorile asupra Nepotismului, carele descuragădă și slabesc celul. cel științial și cel moral, aruncându-i pe mulți mai antai în brâile desperării, era și apoi, și în cele ale vre-unei patime. De a impărtășii parochiele cele vacante, nu dupre alte merite, ci numai dupre starea epilurei cei inteleșuale și morale și dupre dielul cel lucrativ spre sprijinirea binelui besericiei, este lucru cel mai frumos, și atunci și preutimă va fi mai conștiuta de chiamarea sa, era poporenii vor fi

mai fericiți, sciind, că preutul lor cu adeverată merită, că să li fie conducătoriu, iubindu-asiadară, și alipindu-se de densul de'n totă iniția. Afara de acesta inca și dielul spre necurmată lucrativitate spiretuala pe campul cel imens și frumos al științelor teologice, se va pastră în viozitate, cautand unii pe alții a se intrece întru chiaritatea ideilor despre lucruri cele mantuitive și despre imprejurările tempului de fată, care purure au avut înriurătia a supra stării besericii; emulatiunea cea adeverata se va naște asiadară în clerul nostru, devinând el prin medilocirea acesteia, de a merită cu dreptul numirea de cler cult și de a trece de acesta și în public. Numai acel'a, carele a inventiat studiile teologice, nu spre a se cinceva și a fi demn de chiamarea sa cea înalta, ci numai spre a deveni la panca cea de totă dilele, păcă să fie contra opinionei acestei publice în susfătu-si și în inima-si este patruș de chiamarea-si preutiesca și demnitatea cea înalta a studiului teologic și pastoral, nu numai că va eseră opinionei acesteia, dorind fierbinte săsirea orei, că să se promulge în diecesă acăsta modalitate la asiediare parochierilor, ci inca cătare va sustină, că amanandu-se introducerea modalitatii acestei și împărtindu-se parochiele ca pana acumă, nu dupre adeveratele merite, studiul teologic va deveni mane-poimane în discredit la preutimea insa-si, fiind această antașul pas spre decaderea totală a științei în diecesă Bucovinei, și pierdiend ea apoi prin acăsta poterea sa cea mai însemnată, căci știința este potere, ceea ce este divisa secolului acestuia și ceea ce se aproba în totă imprejurările viețuiale, atingative de drept, de aperare și de resprept. Cu plăcere ne aducem a minte de érn'a anului 1864 cand episcopatul Bucovinei se adresă catre preutimea cea mai alăsa a diecesei în causă responderii pantelor celor siepte adancatajătore în vieti a besericiei noștre, și cand preutii respectivi cam consternati prin acăsta prodată neasceptata, de-a-si arătată ghibaciea cea științială, se congregau unii cu alții prin mai multe ore și chiar și prin dile intregi, desbătând punct dupre punct și dechiarand idee dupre idee, necriștiand truda, neci medilice materiale spre procurarea isvorilor atingătoro de responsurile aceleia. Au n'a demustrat preutimea bucovină cu acăsta atunci, cand i s'a dat ei ocazie, o emulatiune onoravera si un diel pre frumos spre prosperarea cauci besericare? dacă ea și lipsita de medilice materiale necesare, ci numai de'n ideile-si rezultătoare de'n conștiința chiamării sale invitata fiind, de-a-si culege într'un temp abia de siese septemane materialul coresponditoru, spre a-si dovedi ideile aceleia și a face îndestul causei vitale a besericii sale—do si în privința causei aceleia inca nu s'a facut nemica de'n parte a ierarchiei bucovinene în inteleșul clerului și al inteleșintei diecesane.

De acăta causa am amintit noi numai de aceea, că se inteleagă publicul besericarii, că în clerul nostru bucovinean se află barbati cu talinte și conștiuti de chiamarea sa, dară că totuși în causă responsurilor amintite avura ei cu multe greutăți și nescurătăți de a se luptă, pana ce-si stemperara cugetele, că de o cam data facura prin scrișore ceea, ce potura să facă.

De'n acăta resultă asidara pră învederăt, de cata usiurintă s'ar bucură preutimea nostra în raportul acel'a de a pot fi ea da respuns la ori ce întrebare teologică și atingătiva de beserică, era mai ales de vieti a acesteia, dacă i s'ar dă ei ocazie și i s'ar inviosă pururea emulatiunea de a se ocupă cu studiul tuturor ramilor științei teologice și besericare. Era medilocul cel mai apt spre acăsta, este numai imparțirea posturilor parochiale pe temeiul esaménului de concurs. Prin acăsta măsura va fi preutul nevoit chiar, de a se ocupa nentrerupt cu științele chiamării sale; el deci se va perfecționa de'n ce în ce tot mai mult în studiul preutiei sale; patimile nu-l vor îngădui; cugetul lui va fi purure atâtă spre ameliorarea binelui patriei și al besericiei, conștiut fiind el, ce trăpta și se cuvine lui în rândul ierarchiei diecesane; cu poterea științei sale cei pastorale și în spiretul dogmatic, moral și bisericarii amesurat imprejurărilor tempului de fată, va pot fi el cu demnitate să reprezinte beserică și națiunea, al carui preut este el; — în seură el va fi preut în inteleșul rogațiunii cei în formă de predica, ce i se ceteșează cu demnitate și cu multă apasanta de catre episcopul hirotonitoriu înainte de santirea-i întru diacon și apoi întru preut. Mai amintim inca, că prin introducerea modalitatii, de a se asiedă parochie prin esamenele de concurs, cetea preutimă va remăne ferită și de patimă și națională nu-

mitului materialism și de cheltuielile cele dia-darnice. Cu amintirea despre acăsta ni-am deschis calea la reprobarea motivului al douilea, carele s'a contrapus introducerii esaménului de concurs în cauza numita.

Acel al doilea motiv s'a dedus de'n lipsa bibliotecelor parochiale; că asiadară preutii n'au de'n ce studiu, dacă au absolvat cursul teologic. Bine! drept este, că în Bucovina nu-s biblioteci parochiale, dară sunt acestea la Latini, carei totuși au esamenele de concurs? S'au stau unele de acestea spre despusestinea profesorilor de teologia în restempul, cand ei inca nu sunt chiamati ca atari? său catechetilor gimnasiali? său celor de la școală reală său normală? Nu! ci mai vertos trebuie să constatăm, cumca ei insisi, pe spesele lor trebuie să-si cumpere opurile cele necesare. Apoi daca acestia pot să se le cumpere, de ce să nu poată acăsta un preut de la tiéra? Cu dreptul marturisind, un preut de la tiéra poate inca mai lesne să se procure, de cat unul de'n oras, carele în privința tuturor necesitatilor sale celor vietuale este restrins numai la salariu-si, — pe cand noi preutii de la parochie, capetand și făcă pe lancha salaria-ne, și economisind bine inca si cu sesiunea, mai lesne potem să cheltuim cativa florini în an pre cete-va articole atingătoare de ramurile științei noastre, de cat cel de la oras. Cate biblioteci frumosé private n'am pot să noi acumă să vedem în Bucovina, dacă numai prin a suța parte de'n avere a parintilor nostri, s'ar fi pus băsca la aceea? Dara, daca ore s'ar slabii numai ceva de'n luchs modern și demoralizator cat n'ar castigă cultură teologică și națională? În privința acăsta ne-am făcut de divisa; „daca ai tu gust spre luce, apoi trebuie să aibi gust și spre știință! én arata-te acumă!“ — De buna săma, că nu fie-carele este indistrătat cu asemenea talinte, și nu fie-carole pote să fie asemene de producătiv, dară de aceea, că cesta lu vede pe cel'a înaintea sa și cugetand, că nu-va întrece său nu-l va ajunge, să se descurăgădie, ne mai voind a aduce jertva pe altariul științei de'n avere se cea materială? Unul ca acel'a, nu numai că este lipsit de totă emulatiunea și încalecat de Mamona, că lui i si mai place, de a petrece în nelucrativitate spiretuala, excusandu-se apoi în un felu ne iertaver si nedem de chiamarea sa cea santa.

Pe unul ca acel'a trebuie a-l face să-si aducă a minte tot deuna de dicătă: „silintătieșe pandă“ și do cuvintele evangeliice, că „bogății nu vor intra în imperiul cerului“, constrințându-l pe langa acăsta cu totă medilicele oneste la nelucrativitate în viața Domnului, ceea ce ince nu se cuprind numai în sevarsirea funcțiunilor celor liturgice, ci mai vertos în seriosul studiu al științelor chiamării preutiei. — Mai este inca si altfelu de omeni, cari adcea în tot ducurus studiilor sale s'au adeverit de capaci, studianții ince ei cu excelință numai de aceea, pentru ca după manătușuirea studiilor pe temeiul absolutoriului cu preferință să capete un post, o parochie buna, carea și capetănd, anina apoi studiul pe cuiu, mai placându-le, de a fi legănat în brâile Mamonei. De aici apoi provine, că preutimea nostra atat de putin se imparteșește la diuariile cele științifice, belotristice și politice, spre a propasi cu spiretul tempului și spre a inventa și a scrie, pana unde am ajuns acumă și ce ne mai lipsesc inca. De aici apoi provine, că la o parte mare a preutimii noastre nu astăi neci o carte dogmatică, neci morală, si neci istorică, neci dreptul besericii, ci numai molitvenicul și altele de asemene, cari inca sunt de trebuință, dară în alta direcție, și cu cari numai si numai parintii și moșii nostri preutii potura cu fala a se laudă, neavând ei cultura mai înalta și o chiamare atat de însemnată, precum o avem noi fatia cu beserică întru imprejurări atat de critice ale ei și carea necontentă ne chiama cu vocii sa cea dulce de buna mama, că cu amaretiune de adeveratii fi în inteleșul prorocului „rivna casei tatalui meu m' mancat“, să rumpem velul cel negru al monarchismului eretic absolutistic de la fată-i și să o predăm urmasilor nostri drept mostenire crește și apostolescă. — Multi voind a se excuza în privința acăsta, vor întrebă: „unde sunt cartile acele? noi nu le scim.“ Fiea! la ce întrebare lă adus pe preut roman nepășantă cea indelungată catre insușii studiul chiamării sale! Si de buna săma, cum să scie el, ori de sunt carti teologice, ori bădaci el neci să se intereseat de acăsta? — De aici apoi, i vom respondă, procură-ti si tu carti, de unde si-au procurat si aceia de-ntr-o fratei tei preutii cari s'au calificat de inventatori

ai junimeei studiose. N'asteptă frate! ca să te pice mur'a n' gura, său inca să te imboldesc superiorii tei, căci în acest cas depici în védia, te faci un sclav al superiorilor tei, cari spre nenorocirea ta chiar voiesc, ca să te văda în nelucrativitate și nepășantă, căci atunci li esti, asiā dicend, panur'a cea negră în velul cel intunecos, în cările monarchismul cel ierarhic a invescut beserică, incat numai abie i se mai vede temel'a cea apostolescă. La fundul relegiunarii și chiar pecat de a pretinde, că el să te sustienă cu medilicele progresive în cultura și după manătușuirea studiilor tale. Destul, că te-a sustinut atat ani si ti-a dat potinția, de ti ai asecurat venitorul, în cat ocupi acumă un post onoravera, inalt și sănt în societatea omenescă, indeosebi în cercul unei națiuni careia i sunt de recuierat atat ei ince-si, cat si besericăi ei drepturi sante.

Carti sunt, parinte frate! numai nu-ți îngurdă pungă fatia cu densele, ci deschidiend-o, le vei aflată. Nu cugetă, că cumpărând carti, vei secură diestrea copiilor tei, ci mai vertos o vei înmulțită, potend ca om iubitoriu de știință să li dai o cultură în inteleșul cel adeverat, ceea ce este diestrea cea mai nobila, mai frumoșă și mai durabilă, căci molicie nu o pot răde, neci strică, și furii n'o pot sapă, neci fură.

Nu ne'ndoim asiadară, că publicul cetitoriu, atat cel preotesc, cat si cel laic de'n Bucovina va reunoscă urgintă intrebuintării acelor măsuri, prin cari: eci chiamati, de a lăua în viața Domnului, să se sustina în neprüfumata nelucrativitate spiretuala spre insa-si onoreea și fericirea sa, și ca un'a de'n măsuri cele mai apte în scopul acăsta este introducerea esaménului de concurs la asiediare parochierilor celor vacante. Asidere nu ne'ndoim, că si acei barbati, vislasi ai naci besericăi bucovinene, cari stau în fruntea clerului si sunt chiamati, de a-l povătui la acurata implementație a detorintelor lui, inca recunoscând daunării repasire a celor mai mulți în privința științei chiamării lor, vor căuta, de a pune stăvila aceleia, fiind că propasirea în științele preutiesc este si să fie anta' detorintă a preutului. — Deçi suntem cu totii într-o astăpare a introducerei esaménului de concurs în scopul amintit.

†. Sucovă în 10/22 iuliu 1866. (Necrolog) Sărtea fatală săma a se fi conjurat asupra noastră. Nu de mult ni-l raportă crudul morțe pe neuităvărul barbat și regeneratorul simțitului matinal în Bucovina, Aruncă Pumnul, — crudul resbel de la mediadă si de la mediașopte ne lipsă inca de o parte însemnată a inteligenției române de'n statul Austriei, — era în 5/17 Iuliu supt séra ca un fulger omoritoriu ne ingrozi seara cea mult întristătoare, că Dr. Amvrosiu Dimitrovită, redactorul său al societății literare române de'n Cernauti, pich jertva băoliei de holera, aceluia biciu asiatic. Grea durere cuprinse și sfâșiată în tuturor a acăsta scire malnicioasă. Un barbat jude, în flăcării victii, plin de speranță dulci în venitorul său și al națiunii sale, nelucrativ și diecos într-o aperarea drepturilor naționale ca jurist graduat, și-parăsii junăsotie, ne parăsi pe noi, și-parăsii națiunea, treceând la locuințile cele eterne, era nouă lasandu-ne detorintă, de-a-deplanțe și cu amar perderea.

Romanilor bucovineni! am perdit o floră, am perdit un exemplu viu de nelucrativitate, am perdit o potere rara, am perdit un amic sincer și un svatitor bun.

Preutilor și ministrilor sanctului altariu! spuneti poporului român, că lă perdist prin morțe pe acel binevoitoriu al seu, carele prin inteleșintă se-jurist lă luminat în privința vieții ei constituionale, aranjând într-o amintire alui în fată poporului un parastas solemn.

Éra noi cu totii cari prin morțea numărului am perdit un stil însemnat al cauzelor naționale celor naționale, lu vom pastra prin aceea cu demnitate în memorie, dacă ne vom proclama unii pe alții la unire, ca în unirea fratelui lucrand, să reasemblăm perderea lui.

Romania.

Domnul C. A. Rosetti a lăuat érasi direcția diariului „Romanul“. Despre schimbarea ministerială se pronunță, între altele, astfel:

„Numai silit de impregiurari am lăuat loc unde deprinderile mele nu me trimiteau, a trebit să cau momentul priincios a poté reveni

la locul meu, redactiunea acestei făie, unde publicul — pote prin bun'a sa vointia catra mine — m'a deprints a crede că pot face ore care servitie patriei mele. Acel moment am credut că venise la 11 iuliu.

Prin regularea ce s'a potut face in finantile noastre in cele de pre urma lune, *ministrul de finantie a declarat in adunare că la 1 ianuarie va prezenta un buget ecilibrat in venituri si cheltuiere.*

D'in punctul de vedere politic, cestiunea nostra este asemenea in calea cea mai buna. Pórt'a, tratand d'asta data d'a dreptul cu noi, avem, potem dice, deplin'a convingere, că peste putin va recunoște vointia natiunale, curmand tota siovairile si temerile pentru noi, va servi, credem, tot atat si Pórtei, care va ave astfel in Romani, o natiune vecina, tare si legata prin cele mai frumose simintinte cu adeveratele interese ale imperiului Otoman. Lucrurile dar fiind astfel, am potut să rog pe Maria Sa si pe fostii mei colegi a permite retragerea mea, si rogiunea mea a fost primita.

Aci erau luerurile la 11 Iuliu cand, d'in nenorocire s'a ivit o criza ministeriale. Nu scim prin ce cause s'a descooperit o lipsa de incredere deplina, si d'in nenorocire reciprōca, intre onorabilii d. d. Lascăr Catargiu si Ion Brătianu. Acea nencredere ar fi potut negresit paraliză lucrarile. D. Lascăr Catargiu dandu-si demisiunea era si drept, si cuviincios si bine se se retraga si d. Ion Brătianu. Retragerea domnelor, a trebuit neaparat s'aduca reformarea Ministerului, care s'a si facut dupa cum se va vedé mai la vale. (am publicat in Nr. 44 al „Albinei.“ Red.)

Acest ministeriu inse este tot cel de la 11 Februarie, nu numai fiind că este presidiu tot de d. Ión Ghica, dar anca fiind că in majoritatea lui este tot ael'a. Daca dar Ministeriu de la 11 Februarie a fost primut cu acclamare de natiunea intréga, daca faptele lui au fost demne de drapelul acestei revolutiuni, — Natiunalitate, libertate, moralitate — ministerul actuale trebuie să aiba deplin'a incredere a natiunii.

VARIETATI.

= *Birocratul.* „Presse“ aduce un exemplu rar despre spretul si puntuialitatea de birocratie. Intr'un oras d'in Boemia era un magasin cu provisjune pentru armat'a imp. avend un deregatoriu de supraveghitoriu. Cand dupa caderea la Königgrätz armat'a se retragea venira carutie multe ca să duca provisjunea, deregatoriu ince intr'o di ca'ntr' alt'a deschidea magasinul numai in orele oficiale de la 9—12 d. l. m. si de la 3—6 d. m. si astfel carutie nu potura incarcă tota pana ce sosira Prusii, punend man'a pe provisjune, numai atunci si deregatoriu uită orele si o luă pe talpa.

= *A pati'o.* Episcopul Zinelli d'in Treviso era om forte credincios guvernului imperatesc, vedind inse că intra Italianii, se puse in fruntea clerului seu, li es spre intem-pinare cu un standard tricolor italiano, pe care era seris cu litere mari: „fiat voluntas tua“. Aceast'a inse nu-i impedecă pre Italiani a imbiu pre Santi'a Sa să trăea peste fruntarie.

= *In caus'a voluntarilor d'in Ungaria.* Tavernicul br. Sennhey a trimis circularie tuturor episcopilor cerend concursul si medilocierea acestor'a la popor ca să intre cat mai multi intre voluntari. — Tocm'a primim copia unui circulariu trimis de Parintele episcop roman de'n Arad sub Nr. 130/pres. Corespondiente nostru afirma că fie-care preot a primit desclinit acest act, prin care Il. Sa provoca preotimea a indemnă poporul.

= *Sciri despre invingeri.* Diuariul „Neue Zeit“ ce se publica in Olmütz, (Olmütz) cu datul 27 jul. serie urmatorele: „Invingere mare la Posion; Prusii paresca Austri'a inferioara.“ — „Invingere mare la Wagram pe partea armatei imperatesci, perderile de amenda laturile 60,000 de barbati. Principele Federic Carol e in prinsore austriaca.“ — Tot acel diurnal cu datul 28 jul. serie: „Invingerea armatei imperatesci de la Wagram se numesce si „invingere la Tulln.“ 20,000 de Prusi remasera pre campul bataliei, 10,000 depusera armeele. Mai multi generali parte prinsi parte raniti, 17,000 arme prusesci si alt material in manile armatei imperatesci. Pe principale prusesci lu prinsa in apropiare de Raigern. Regele prusesc inscintia generalului imp. Edels-

heim că daca nu elibera pe principale, va bombardă orasul Brünn, la ce generalul respunse: „Cand va cadé in Brünn plumbul cel d'antai, in acel moment va cadé si capul principelui prins.“ — Ecua la ce scorinturi dă ansa lipsa de sciri autentice.

= *Inrolarea voluntarilor.* Ni se serie d'in Biharea că unii neprecepind ce va să dica voluntari — casi in 1848 — fac inrolare ca tar'a, „Napló“ inca are un cas.

= *Un ce curios si caracteristic.* Intre „Hirnök organul oligarchiei magiare si intre „Österr. Zeitung“ organul permaninte al fie-carui regim, de un temp in cōc se manifesta o simpatia si reciprocitate rara. Nu e numar in care să nu se provoce unul la sentinetele celuia lalt, să nu-si citeze imprumutat rosturile. Cea mai curioasa aparitiune inse e că de la Königgrätz in cōc, adeca de cand Austria se rezolvă a se desface de Germania, „Hirnök“ l'a botezat imperiul Austriei de „imperiul ungaro-austriac“, era „Österr. Z.“ i urma ca umbr'a si dice si ea „ungarisch-österr. Monarchie“, ore soie ce dice? si daca scie apoi i admiram desteritatea cat de repede potu inventia o cestiune atat de grea.

= *Majestatea Sa Imperatés'a petrece erasi in Buda, unde sosi vinieri demanetia.*

= *Deputatiunea serbescă* care d'in Belgrad s'a dus să salute pe Domnitorul Romaniei in numele principelui serbesc, dode an-sa la splicatiuni multe, unii presupuneau alianta. Acestei pareri, un corespondinte serbesc alui „Wand.“ i opune urmatorea dechiaratiune a unui diplomat roman: „Se vorbesce de alianta paragrafata intre Bucuresci si Belgrad — spre ce? de atac nu suntem in stare, era atacati fiind vom lueră impreuna si fara tratat de alianta.“

= *Decoratiuni* primira ostasii cari s'a destins pre campurile de batalie. Sunt multi romani cari primira medalie de aur pentru merite belice, altii medalie de argint.

LITERARIU.

Limbele romane fatia cu limb'a latina.

Resultatele scrutarilor de pana acum,

(Continuare.)

Teritoriul francesc.

Cesare a aflat in Galia trei popore, cari diferiau prin limba, naravuri si legi; adeea: Belgii in Nordost, Aquitanii in sudvest, si intre acesti-a Galii si Celtii. Celtii si Belgii erau de acel'a-si soiu, Aquitanii in parte de origine iberă. Pe malul sudului se latise d'in Masilia limb'a si cultur'a grecescă. Dupa supunerea Galiei prin Romani perira tota aceste limbe, dara numai pe incet, eaci, pecun no spune Ulpianu, in sechiiul al treilea limb'a gallica era inca limba viua. Fideicomissa quocumque sermone relinqui possunt, non solum latino, vel graeco, sed etiam punico vel galliano. Asiac amintiesce Sulpici Severu de limb'a celtica si galica pe la finea sechiiului al patrulei: vel celtice, aut mavis, gallice loquere. Marcelu Empiricu produce o multime de cuvinte galice pentru numirea plantelor.

Cu sechiiul al cincile incep invasjuniile Burgundilor, Gotilor, Francilor in Galia; Normani si emigrat in sechiiul al diecele. — In limb'a franca mater'a latina e mai mica, si cea germana mai mare, de cat in spaniol'a si italic'a. Despre originea cuvintelor nelatine si tot odata negermane e greu de a decide. Limb'a franca a imprumutat si de la dialepte britice, adeea: d'in cel bretonic, chimric, iric si galic; numele ei cel mai vechiu e „lingua gallica.“ Probelor limbisticice se datădă d'in sechiiul al noiele si diecele.

Dialepte. Francia se imparte in dialectul de nord, „langue d'oï“, si in cel de sud „langue d'oc.“ (Numirea acestea se deduc de la cuvintul, cu care se afirmă, oc de la hoc, oil acum oui de la hoa illud. Asiac se numesc Francii in Neuseeland Ouioui, Englesii: Yesyes.)

Afara de Europa se vorbesce limb'a franca in America, adeca in provincie: Canada de jos, Louisiana, Haiti, Guadeloupe, Martinique; in Africa, in Algeria.

In o parte a Retiei cei vechi, in cantonul de astazi Graubünden se vorbesce o limb'a romana, care in unele trasuri se apropia parte de cea italiana, parte de cea provențiala, in-

struktur'a sa intrăga inse pôrta un tip propriu. Locuitorii cei vechi ai Retiei au fost de soi etrusc; tiér'a lor fu ocupata de Romani pe tempul lui Augustu; cateva sechii mai taridu ocupara Alemanii partea vestica si Baivariori cea estica. Remasitie de cuvinte etrusce s'a conserbat mai vertos in numirele locurilor. Germanii numiau tiér'a aceasta: Churewala, si limb'a churwâsch; poporul insu-si o numesce rumonsch. Pe teritoriul acesta nu s'a infinitat o limb'a literaria, căci se serie si se tiparesce numai in dialecte; ortografi'a si arbitria si forte confusa. Monumentul cel mai vechiu limbistic e traducerea testamentului nou de la a. 1560.

Dialecte sunt două: cel muntean si cel engadin siu ladin; acestea inca se impart in altele secundare, asiā cel engadin: in cel engadin de sus si in cel de jos.

(Va urmă.)

Economia.

Oradea-mare 31 iuliu.

In tergul de septembra (ce se tiene marti-a) bucatele trecuta eu urmatorele pretiuri: sinicul de grâu cel mai frumos 7 fl. 40 cr.; — grâu amestecat 6 fl. 30 cr.; — secura 5 fl. 80 cr.; — papusoioi (cucurudiul) 7 fl.; — ordiul 3 fl. 80 cr.; — ovesul 4 fl.; — sinicul de linte 10—12 fl. — Fasola (pasula, madiare) n'am vedut-o la crestini vendiindu-se cu sinicul ei numai cu iti'a ($\frac{1}{2}$ de cupa, 1 holba) care costa 10 cr. Unii negotiatori ovrei au fasola multa adunata in magasinele lor, dar n'o vend căci asculta urearea pretiului. — Cartofii (hiribe, crumpe) se cam scumpira pentru consumul ce-l fac ostasii raniti.

Porcii trecuta astazi bine in tergul nostru. Parechii de masuri de $1\frac{1}{2}$ an cu 20 fl. v. a. se intielege că cei adunati din turma de pre camp, si nu cei ingrasati. Centenarul de slanina n'are pretiu statornic, dar un $\overline{\text{Z}}$ se vinde cate cu 36 cr. era un $\overline{\text{Z}}$ de carne prospeta de porc cu 20 cr.

Boii pentru lueru 80—100 fl. parechii. Vacile cu lapte au pretiu bunisor, precum si vitele grase fiind un $\overline{\text{Z}}$ de carne cu 16 cr. Cu toate acestea n'am vediut transporte de vite grase.

Un $\overline{\text{Z}}$ de brandia 20 cr., de casiu 18 cr. Septeman'a trecuta ni aduse ploie mai că neintrerupte, deci avem curcubele frumose si speranta de cucurudi. In partile de la Orade catra Beiusu sunt prune destule, se gatesc șomenni nostri la facerea rachiului (vinarsului). Un fabricatoriu de rachiui (car si pre la noi mai toti sunt barbosi) mi se planse că n'au prevedere de castiguri, de ora-ce avend Romanii prune, vor face insisi rachiui, si nu vor be fabricaturele lor. Io l'am mangaiat asecurandu-l despre esperiint'a mea, cumca Romanii cand au prune si fac rachiui, nu se misca de langa caldare pana ce nu l'au inmormentat tot, si astfel rachiul din prunele lor va tiené două, cel mult trei septemani, si apoi era se vor intorece la fabricature. Nu sciu daca l'am mangaiat deplin pe fabricant, dar că esperiint'a e adeverata, garantéza

Agricola.

Arad 31 iuliu

Sererisul l'am gata mai curund de cat de alta data. Ghiaia d'in maju apoi seces'a, ne insiela in sperantile de asta primavera. Ród'a e mai putena de cat s'o potem numi de mediloci. Crucea de grâu are cam $\frac{1}{2}$ de mesura, si asiē 14 cruci cam 7 mesure. In privint'a calitatii grâul e forte frumos.

Cucurudiul e stricat forte de seceta, nu sciu ce influintia vor face ploile a supr'a lui.

Bapita mai tota e nemicita, fén avem putien. Viele-s stricate numai pre la pôla délurilor. Cu alte ramuri ale economiei ne ocupam putien.

P.

D'in cottul Torontalului 2 aug.

In comitatul mostra secerisul a fost numai in rare locuri mai pre sus de mediloci; — dupa un jugare am capatat abiē cate 6, 10 pana la 14 metri ari austriace, pre cand alta data si cate 25—28 am capatat.

Plôia n'a prè fost in vîr'a cés'a, de catva dile inse am avut plôia buna, cucurudiul a mai renviat, si ni promite un rod bunisor. Struguri precum scim — forte putieni vom avé.

A.

Cursurile din 3 august n. séra.

(dupa aretare oficială)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	63-75	54-25
" contributinali	99-50	99-75
" noue in argint	70-	72-
Cel in argint d. 1865 (in 500 franci)	71-50	72-
Cele nationali cu 5% (jan.)	65-75	66-
" metalice cu 5%	59-	59-25
" mai-nov.	62-50	63-
" 4½%	50-75	51-50
" 4%	45-	46-
" 3%	38-50	34-

Efecte de loteria:

Sortile de stat din 1864	64-40	64-60
" 1860/5 în celeintregi	75-50	76-
" 4½ din 1854	78-	78-50
" din 1859, ¼	67-	68-
bancei de credit	134-	136-
societ. vapor. dunare cu 4%	110-	110-50
imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	80-	82-
" Salm	22-	24-
" cont. Pálffy	20-	22-
" princ. Clary	20-	22-
" cont. St. Genois	20-	22-
" princ. Windischgrätz à 20	15-	16-
" cont. Waldstein	17-	18-
" Keglevich à 10	10-50	11-50

Oblegatiuni dessarcinatore de pamant:

Cele din Ungaria	63-	63-50
Banatul tem.	61-	62-
Bucovina	68-	60-
Transilvania	58-	60-

Actioni:

A bancei nationali	720-	722-

<tbl_r cells="